

חברות וחברים,

הצורך למסמך עמדה משותף לארגון אהדה ולתנועה הקיבוצית בנוגע להבטחת צרכיהם של בני נסמכים ובנות נסמכות קיים כבר זמן רב. בחודשים האחרונים קיימו רצף דיונים בצוות שכלל את עו"ד תמר שי יו"ר אהדה, גדעון פלס, עו"ד מרב פאלק, עו"ד אמיר גנז, אורית גלאור, עדי רמות ואילת גלס, הצוות הגיע לנוסח מוסכם, שאושר בהנהלת התנועה ביום 11.3.2018. המסמך עבר את עינה הבוחנת של עו"ד מרב ניב מהמחלקה המשפטית, תוקן ועודכן בהתאם להערות שהתקבלו מחברי הנהלת התנועה ולאחר מכן מחברי מזכירות התנועה. המסמך אושר במזכירות התנועה ביום 10.6.18. המסמך כולל את הסעיפים הבאים:

1. מבוא
2. הגדרות
3. התחייבות הקיבוץ
4. מימון צרכיו של הבן
5. מימון צרכי ההחזקה והשיקום של הבן – בסידור חוץ ביתי
6. קרן חסכון קצבתית
7. קרן לעזרה הדדית - השקעות בגוף או ברכוש
8. דירת המגורים לבן
9. עיזבונות ההורים
10. הצהרות והתחייבויות ההורים והבן
11. הבהרה
12. בן/בת זוג
13. אפוטרופוס/תומך החלטות
14. עזיבת ההורים את הקיבוץ
15. פתרון חילוקי דעות
16. תוקף ההסדר
17. נספח

מצורף המסמך לעיונכם, נציגו בישיבה הקרובה ונבקש את אישור מועצת התנועה.

בברכה

ד"ר אילת גלס

ראש אגף חברה וקהילה

טיוטא לאישור מועצת התנועה – יולי 2018

מסמך עמדה הנוגע להבטחת צרכים לאנשים עם מוגבלות- בנים ("נסמכים") לחברי קיבוץ

בפני בנים בגירים עם מוגבלויות עומדים בדרך כלל שני מסלולים, האחד - קבלה לחברות, בהתאם לדרישות תקנון הקיבוץ וכלליו, והשני - חתימת הסכם של "בן נסמך", הבא להבטיח את מילוי צרכיו המיוחדים לאריכות ימיו.

על מנת לסייע לקיבוצים לתת מענים ראויים לנושא הבטחת צרכיהם של בנים המוגדרים בתקנות הערבות ההדדית כתלויים בחברי קיבוץ (להלן - "נסמכים"), מציגים בזאת מועצת התנועה הקיבוצית וארגון אהדה נייר עמדה זה, המתייחס למדדים מתאימים והוגנים לעריכת הסכמים בין הקיבוצים לבין הורים לבנים אלו.

להבהרה: בעוד שתקנות הערבות ההדדית קובעות רף תחתון של ערבות שכל קיבוץ מחויב בו על פי דין, מציג מסמך עקרונות זה קווים מנחים למימוש הערבות ההדדית, הלכה למעשה, בהתייחסות מפורטת יותר, הן לאוכלוסיית בנים קטינים בעלי צרכים מיוחדים והן לאלו של בגירים נסמכים.

ברי לכל כי מעצם העיסוק **בצרכים מיוחדים** צפויה שונות רבה בין מקרה למקרה, הן בצרכים והן במקורות, הן במועד חתימת ההסכם והן במהלך חייו של הבן.

מאידך, ישנה חשיבות רבה לקביעת הסדרי עקרונות בכל קיבוץ וקיבוץ אשר יבטיחו **אמות מידה שוויוניות והוגנות**, אשר ישמשו את הקיבוצים ואת ההורים בבואם לערוך הסכם אישי בכל מקרה פרטני שכזה.

1. מבוא

כללי – בכל מקום בו מצוין "בן" הכוונה היא גם לבת.

1.1. הסדר העקרונות שיאושר באסיפת הקיבוץ וההסכמים האישיים שיבואו בעקבותיו, מטרתם להגן על כבודו ועל חירותו של הבן הנסמך, ולעגן את זכותו להשתתפות שוויונית ופעילה בחברה בכל תחומי החיים וכן לתת מענה הולם למוגבלותו, באופן שיאפשר לו לחיות את חייו בעצמאות מרבית, בפרטיות ובכבוד, תוך מתן אפשרות למיציא מרבי של יכולותיו.

1.2. המבוא ונספחיו מהווים חלק בלתי נפרד מהסדר זה.

1.3. כותרות הסעיפים נועדו לנוחות הקורא ולא ישמשו לפרשנות ההסדר.

1.4. בין הקיבוץ לבין החברים, שהם הוריו של הבן (או לאחר אריכות ימיהם מי שיבוא במקומם, בהתאמות הנדרשות). יחתם הסכם אישי הנותן, ככל הניתן מענים לנסיבות משתנות. ההסכם ייתבסס על הסדר העקרונות, אשר אומץ ע"י הקיבוץ. עם חתימת ההסכם הוא יהיה חוזה לטובת צד שלישי (הבן), (להלן: "ההסכם") עם חתימת ההסכם

הצדדים יהיו מנועים מלחזור בהם ו/או לשנות את ההסכם ו/או לבטלו אלא בהסכמת שני הצדדים בכתב.

1.5. סעיפים המפרטים את חלוקת ההוצאות למילוי צרכי הבן בין הקיבוץ למשפחה, יהיו תקפים רק לעת שינוי מודל ההתפרנסות בקיבוץ בפועל או שינויים אחרים המאפיינים את הקיבוץ כ"קיבוץ מתחדש", אף אם טרם סווג ככזה ע"י הרשם.

2. הגדרות

בהסדר זה יהיו למונחים שלהלן הפירושים המופיעים לצידם :

"הבן" או "בן נסמך" –

מי שמתקיימים בו כל התנאים שלהלן:

- א. בן להורים חברי הקיבוץ או שנפטרו בהיותם חברי הקיבוץ;
 - ב. אשר הוגדר כאדם עם צרכים מיוחדים על ידי מוסדות המדינה המוסמכים, או על ידי הקיבוץ באמצעות הועדה לצרכים מיוחדים;
 - ג. ואשר כקטין ו/או כבגיר נזקק או צפוי כי יזקק, בין דרך קבע ובין מעת לעת, לתמיכה מיוחדת לצורך קיומו ו/או למילוי צרכיו המיוחדים;
 - ד. והוא לא נתקבל לחברות בקיבוץ.
- למען הסר ספק יובהר כי לעניין הסדר זה, יוכר רק בן אשר תנאים אלה התקיימו בו לפני שניתק, עפ"י החלטות הקיבוץ, את חייו מהקיבוץ.

צרכי הקיום לבן – מכלול צרכי הקיום השוטף, לרבות: מזון, ביגוד, דיור, ביטוחים הנהוגים בקיבוצו וכו'.

צרכים מיוחדים - צרכים ייחודיים בתחומי הבריאות השיקום, הסיעוד והחינוך של הבן. כפי שיוגדרו על ידי הועדה, ולרבות עלויות שהייתו של הבן ב"מסגרת חוץ ביתית".

קרן קצבתית – קרן צבורה, או קרנות צבורות, שתכליתן להבטיח מקור למימון צרכי הבן, מעבר למקורותיו העצמיים והמקורות החיצוניים המתקבלים למילוי צרכי קיומו וצרכיו המיוחדים, מעת הגיעו לגיל הקובע, כהגדרתו להלן.

מסגרת חוץ ביתית - מסגרת סיעודית או שיקומית בה שוהה הבן, בהסכמת הקיבוץ, לצרכי טיפול ו/או מגורים.

מקורות חיצוניים - תקבולים או שירותים אחרים שהבן זכאי להם שלא מהקיבוץ, בשל היותו אדם עם מוגבלות, לרבות מרשויות המדינה, או כל מקור ייעודי אחר.

התקנות – תקנות האגודות השיתופיות (ערבות הדדית בקבוץ מתחדש) תשס"ו – 2005.
וכל תיקון שיתפרסם להן בעתיד.

התקנון - תקנון הקיבוץ כפי שאושר ע"י רשם האגודות.
הסדר עקרונות כללי (להלן "ההסדר") – ההסדרים שקבע או שיקבע הקיבוץ מעת לעת להסדרת צרכיהם של בנים נסמכים, שעל פיהם יקבעו הסכמים אישיים.

קיבוץ מתחדש – קיבוץ ששינה את אורחות חייו ועבר למודל התפרנסות דיפרנציאלי, או כל פרמטר אחר המסווג את הקיבוץ כ"קיבוץ מתחדש" על פי התקנות, אף אם טרם קיבל רשמית את אישורו של הרשם למצב הנוהג בו.

ועדה לצרכים מיוחדים – (להלן- "הועדה") ועדה הפועלת מתוקף התקנות ובהתאם לסמכויות המוענקות לה בהן.
הרכב הועדה וסמכויותיה יהיו כפי שקבע רשם האגודות השיתופיות בגילוי דעת מיום 17.05.2016, כפי נוסחו מעת לעת. (גילוי הדעת מצורף **כנספח 1** למסמך זה.) מומלץ כי הועדה תמנה נציג מטעמה, בהסכמת ההורים, (להלן "המקשר"), אשר ילווה באופן שוטף את הבן וההורים. העלאת עניינו של הבן לדיון בועדה, מחייבת קיום דיון מקדים, הכנה ותאום, ככל האפשר, בין ההורים והבן ובין המקשר.
המקשר יהיה רשאי להיעזר בחברי ועדה אחרים ו/או ביועצים ואנשי מקצוע.

רשת ביטחון לחבר - הסכום החודשי הבסיסי שיוגדר על ידי הקיבוץ מעת לעת לצורך קיום רמת חיים הוגנת לחבר יחיד בגיל העבודה ואשר לא יפחת מן המתחייב בתקנות.

הקצבה לבן –

הקצבה לבן בגיר - תהיה בגובה הסכום המוגדר על ידי הקיבוץ כרשת ביטחון לחבר ובתוספת ההשלמה, ככל שנדרשת, עבור מימון צרכים מיוחדים של הבן - ולרבות צרכי יצירת מקור להבטחת עתידו, כפי שיפורט בהמשך.

הקצבה לבן קטין - בנויה משני רכיבים :

א. הסכום לו זכאית המשפחה בגינו, במסגרת רשת הביטחון הקבועה בתקנות ובהחלטות הקיבוץ.

ב. סכום נוסף, כפי שתקבע הועדה, הבא להשלים מקורות חיצוניים העומדים לזכותו בגין צרכיו המיוחדים לחינוך, בריאות, שיקום וסיעוד ולצורך ההפקדות לקרן הקצבתית

קרן עזרה הדדית (או כל קרן בשם אחר, אולם עם ייעוד מתאים) – קרן או קרנות שהוקמה או שיוקמו על ידי הקיבוץ במגמה לשרת את צרכיהם המיוחדים של חבריו ושל התלויים בחבריו.

מדד – מדד יוקר המחיה המתפרסם מדי חודש על ידי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה.
ווקט - הווקטק המשותף של ההורים כחברי קיבוץ, כפי שהוא נמדד על פי "כללי העזיבה"
עד ליום הקובע לשינוי מודל ההתפרנסות. יובהר, כי לעניין סעיף זה ייחשב גם ווקט של אחד
ההורים, שהלך לעולמו בהיותו חבר קיבוץ לפני מועד שינוי הגדרתו או מאפייני התנהלותו
כקיבוץ שיתופי.

3. התחייבות הקיבוץ

3.1. בשל היותו של הבן הבגיר בן נסמך, מתחייב הקיבוץ להשלים את ההקצבה לבן
בכפוף לאמור להלן בסעיף 4 על כל סעיפי המשנה שלו, בהתחשב ביכולתו הכלכלית
של הקיבוץ, כפי שתהיה מעת לעת, אך תוך מתן עדיפות גבוהה לכך על פני אספקת
צרכים אחרים.

3.2. **תעסוקה**- הקיבוץ יסייע כמיטב יכולתו לבן במציאת מקום עבודה הולם. ככל הניתן
תיעשה התמיכה בבן עובד דרך מקום עבודתו.

3.3. אם יזדקק הבן לשימוש בשירותי בית סיעודי בקיבוץ, תינתן לו עדיפות ביחס למי
שאינם חברי קיבוץ, מקום שהתאמתם והתאמתו לתנאי הקבלה לבית דומים. מימון
השהייה בבית הסיעודי ייעשה בהתאם לעקרונות שיהיו נהוגים ביחס לחברי הקיבוץ,
ובהתאמות הנדרשות.

3.4. הקיבוץ, הבן וההורים ישתפו פעולה למיצוי זכויותיו של הבן.

4. מימון צרכיו של הבן

4.1. המקורות למימון צרכי הקיום של בן בגיר ולצרכי אחזקה של קטין שמעבר לרשת
הביטחון המובטחת לו, יהיו:

4.1.1. תשלומי רשויות המדינה המשולמים עבור הבן (ככל שאינם ייעודיים לתחום
אחר), לרבות הביטוח הלאומי, משרד הרווחה, משרד השיכון וכל רשות אחרת.

4.1.2. הכנסה בגין עבודת הבן. מומלץ לראות 10%-20% ראשוניים משכר עבודת הבן
כמקור לעידוד יציאתו לעבודה ולהתייחס אליהם כתוספת לרשת הבטחון לבן.

4.1.3. כספי ביטוח, מענקים ונכסים אחרים של הבן ו/או המיועדים עבורו.

4.1.4. השלמת המקורות הנ"ל לצרכי הקיום לבגיר יהיו ע"י הקיבוץ, עד גובה רשת
בטחון. ולצרכי הקיום לקטין, יהיו ע"י הקיבוץ עד גובה הסכום שקבעה הועדה.

4.2. המקורות למימון הצרכים המיוחדים יהיו:

4.2.1. תשלומים של מקורות חיצוניים, לרבות תשלומי המדינה, המשולמים עבור הבן
לצרכי חינוך מיוחד, בריאות ושיקום.

קצבאות ותשלומים ייעודיים, לרבות יתרת שכר עבודה, יבדקו אל מול הצורך הייעודי אותן הן נועדו לשמש. (כגון קצבת שר"מ, קצבת נידות, מענקים, מלגות, ביטוחים וכו')

4.2.2. כספי ביטוח, מענקים ונכסים על שם הבן ו/או שהתקבלו עבורו ו/או המיועדים לשימוש.

4.2.3. השלמת מימון הצרכים המיוחדים ע"י הקיבוץ וההורים.

המקורות למימון קרן קצבתית לבן: הקיבוץ יהיה רשאי לנכות מסך רשת הביטחון העומדת לרשות הבן עד סכום השווה לחלק העובד בהפרשות לפנסיה (כיום 6%) ולהפקידו כחלק הקיבוץ בקרן הקצבתית (להלן סעי' 6). ככל שדרושה הפקדה נוספת לקרן הקצבתית, היא תחולק בין ההורים לקיבוץ כמפורט בסעיף 4.4 וסעיפי המשנה שלו להלן. יש לקחת בחשבון השלכות עתידיות הנגזרות מערבוב המקורות, ניתן בהתאם לצבור ב-2 קרנות נפרדות או פתרון מוסכם אחר

4.3. המקורות למימון השלמת צרכים מיוחדים הבן יתחלקו בין ההורים לבין הקיבוץ לפי מדדים של גובה ההכנסה ושל הוותק הנצבר עד ליום הקובע.

4.3.1. חישוב השתתפות ההורים כתלות בגובה הכנסותיהם:

ההורים יחויבו להצהיר על הכנסותיהם ונכסיהם, הקיבוץ ע"פ שיקול דעתו בכפוף להחלטות לגבי כלל החברים הפונים לסיוע מהקרן לעזרה הדדית ו/או להשלמת צרכיהם וצרכיהם המיוחדים, יתחשב במקורות אלו.

אם סכומן המצטבר של הכנסות שני ההורים, לאחר תשלום המס הפרוגרסיבי (ככל שקיים), יהיה גבוה מרשת הביטחון של התא המשפחתי של ההורים + 25%, כי אז מתחייבים ההורים להשתתף במימון צרכיו של הבן. השתתפות ההורים במימון צרכיו המיוחדים של הבן, כולל ההפקדות לקרן הקצבתית, תהיה בהיקף כספי חודשי הנגזר מגובה הכנסותיהם, גובה ההשלמה הנדרשת לבן, המצב המשפחתי (מספר ילדים נוספים)

בחישוב השתתפות ההורים רשאי הקיבוץ לתת מקום לותק ההורים שנצבר עד למועד הקובע לשינוי אורחות החיים.

5. מימון צרכי ההחזקה והשיקום של הבן – בסידור חוץ ביתי

נמצא הבן, על פי החלטת הוועדה, במסגרת שיקומית ו/או בסידור חוץ ביתי אחר ועיקר צרכי הקיום וצרכיו המיוחדים מממונים ומסופקים באמצעות אותה מסגרת, מהווים אלו את המענה הראוי לצרכי הבן.

ככל שתמצא הוועדה כי יש להשלים שירותים לבן מעבר לניתן על ידי המסגרת, ישלמו הקיבוץ וההורים את העלויות הנוספות הללו בהתאם למפורט בסעיף 4 לעיל.

6. קרן חסכון קצבתית

6.1. על מנת להבטיח מקור קיום נאות ומכובד לבן לכל חייו, מתחייבים הקיבוץ וההורים לפתוח קרן חסכון קצבתית (להלן - "הקרן הקצבתית") עבור הבן, ולהפקיד בה פרמיה חודשית או סכום חד פעמי.

6.2. יעודה של הקרן הנו להוות מקור עתידי למימון ההשלמה שתידרש לצרכי הקיום לבן ולצרכי הבריאות והשיקום עבורו. כוונת הצדדים הנה לאתר תוכנית מתאימה ולהפריש אליה סכום חד פעמי או פרמיות באופן שיאפשר החל מ 15 שנה מיום חתימת ההסכם האישי, או מהגיע הבן לגיל 45, המאוחר שבהם - (להלן "הגיל הקובע"), משיכות של קצבה חודשית שוטפת, לכל חייו של הבן (הסכום ייקבע בוועדה, עפ"י הערכת הצרכים הספציפיים לכל אחד).

6.3. בהפקדה לקרן ינהגו כאמור בסעיפים 4.3, ו- 4.4.1, 4.4.2. לעת המשיכה מהקרן הקצבתית היא תשמש כמקור ראשון להשלמה לצרכי הקיום ולצרכים המיוחדים כאחד. לא הספיקו המקורות ינהגו לפי המפורט ב-6.4 להלן.

6.4. החל מהגיע הבן לגיל הקובע, ישמשו הכספים שנצברו בקרן למילוי צרכיו כמקור ראשון לתקציב הבן, היתרה הנדרשת, ככל שתידרש, לתשלום צרכי החזקה והשיקום של הבן תשולם ע"י הקיבוץ וההורים, בהתאם לתנאי ההסכם האישי שיחתם ביניהם.

6.5. לאחר פטירתו חו"ח של הבן יהיה הקיבוץ המוטב על החלק היחסי מיתרת הכספים והזכויות שנצברו בקרן שמקורם בתשלומי הקיבוץ, והמשפחה על אותו חלק יחסי שהופקד על ידה. הוראה בעניין זה תיכלל במסמכי הקרן.

6.6. במקרה שבמועד פטירתו של הבן לא יהיה הקיבוץ קיים עוד כישות משפטית, יועברו הסכומים והזכויות המגיעים לקיבוץ כאמור לגורם שנקבע על ידי הקיבוץ מבעוד מועד, אם נקבע, ובהעדר קביעה כאמור, לטובת קרנות ותוכניות חסכון שיעודן דומה.

7. קרן לעזרה הדדית - השקעות בגוף או ברכוש

במקרה שיתעורר צורך לביצוע השקעות או הוצאות חריגות עבור הבן, בין לגוף ובין לרכוש, לרבות התאמה/הנגשה של מגורים, שאינן חלק מהוצאות השוטפות להחזקה ולשיקום - ידון הצורך בועדה. ככל שהועדה תחליט כי אין בתקציבה כדי לתת מענה לצורך שהוכר, רשאים ההורים ו/או הועדה לפנות **לקרן לעזרה הדדית** (או קרנות דומות העומדות לרשות החברים) כמו כל חבר אחר - ובקשתם תידון על פי אמות המידה של תקנון אותה הקרן לעזרה הדדית והכללים אשר נהוגים ביחס לכלל החברים.

8. זירת המגורים לבן

ככלל, מחויב הקיבוץ להבטיח לבן הנסמך לכל חייו זכות מדור, המותאם לצרכיו, כפי שקבעה ועדת צרכים מיוחדים. הקיבוץ איננו מחויב לספק גם מדור בקיבוץ למי שהוסדר במגורים מחוץ לקיבוץ, אלא אם קבעה הועדה אחרת. להלן התייחסויות למצבים שונים:

8.1. חלופות למגורי הבן

8.1.1. במקרה בו קבעה הועדה באשר למגורי הבן בקיבוץ,

8.1.1.1. יעמיד הקיבוץ לשימושו של הבן דירת מגורים מתאימה לצרכי הבן מתוך מלאי הדירות שבחזקת הקיבוץ, ברמה סבירה, בהתחשב במצבו המשפחתי של הבן ובצרכיו המיוחדים, עד לאריכות ימיו.

8.1.1.2. מקום בו לא נמצאה דירה מתאימה לצרכי הבן מתוך מלאי הדירות שבחזקת הקיבוץ, יאפשר הקיבוץ בנייתה של יחידת דיור מותאמת לצרכי הבן בצמוד לדירת ההורים, או כל פתרון אחר בתחום היישוב הקיבוצי, שיתקבל על דעת הועדה, הקיבוץ, הבן וההורים.

8.1.2. מקום בו לא נמצאה דירה מתאימה למגורי הבן בתחום היישוב הקיבוצי או מקום בו מצאה הועדה כי הפתרון הנכון לבן הנו מגורים מחוץ לקיבוץ, ישלם הקיבוץ את מלוא עלות שכר הדירה עבור הבן, בכפוף לאמור בסעיף 8.2-8.3 להלן.

8.1.3. מקום בו יבחר הבן להתגורר מחוץ לקיבוץ חרף קיומו של פתרון דיור מהמפורטים בסעיפים 8.1.1-8.1.2 לעיל, תוגבל השתתפות הקיבוץ בתשלום שכר הדירה לסכום השווה לעלות דירה מתאימה בקיבוץ, אלא אם קבעה הועדה תמיכה גבוהה יותר.

8.2. הוצאות מדור הבן

8.2.1. מקום בו מתגורר הבן בקיבוץ, הוצאות הקשורות בשימוש בדירה בקיבוץ, לרבות חשמל, מים, גז וכיו"ש יישולמו על ידי הבן. הוצאות תחזוקת הדירה, למעט הוצאות שמקורן במעשה או מחדל של הבן – יחולו על הקיבוץ, בהתאמה ליחסי בעלים – שוכר.

8.3. הקיבוץ וההורים יפעלו במשותף למימוש זכויותיו של הבן לקבלת תמיכה ממוסדות המדינה לשכר דירה ו/או לרכישת דירה.

8.4. בכל מקרה, קיבוץ לא יהיה רשאי לדרוש מן ההורים ו/או מן הבן הבגיר, (להלן: "המשלם") השתתפות בעלות שכר הדירה, אלא במקרה בו סך מקורותיו של המשלם על פי חישוב אישי מוסכם לאחר צירוף ההוצאה של שכר דירה אל **בסיס ההוצאה** של המשלם ("בסיס ההוצאה" להורים: רשת הביטחון + 25%, לבן הבגיר: רשת בטחון כשל חבר ראה סעי' 3.1- וסעי' 4.1.4 לעיל) מקום בו נגבית השתתפות מהמשלם, מוצע בהסדר זה כי הסכום הנגבה יצורף כהפקדה לקרן הקצבתית לבן וייחשב כסכום שהופקד בה ע"י הקיבוץ.

9. עיזבונות ההורים

רקע: אחד הנושאים המכבידים ביותר על חתימת הסכמים בין הקיבוץ למשפחות הוא נושא זה. להורים ולקיבוץ ישנה מחויבות עליונה להבטחת צרכי קיומו של הבן לאריכות ימיו ועליהם להבטיח מקורות למימוש מחויבות זו.

גמישות בהסכמים: קיימת שונות גדולה מאוד בין המשפחות הן בצרכי הבנים, הן במקורות שנצברו למילוי צורכיהם והן במצב המשפחתי. לפיכך מומלץ להתאים (בהסכם האישי) בכל מקרה ומקרה את הפתרון הראוי ובלבד שיובטחו המקורות להבטחת צרכי הבן כאמור. בהתאם, ההסכם שיחתם בין המשפחה לבין הקיבוץ בעניין השימוש בדירת ההורים ובזכויותיהם לפירות נכסים וכיו"ב, כמקור להשלמת צרכי הבן, יכול להיות שונה בין מקרה למקרה ובהתחשב בצרכי הבן, במספר היורשים וצרכיהם, בקיומן של בטוחות נוספות מצד ההורים, שוויה של דירת ההורים וכיו"ב, כל זאת למילוי **חלקם של ההורים** בצרכי הבן.

9.1. עיזבונות ההורים שמקורם בקיבוץ

מוסכם על הצדדים, כי אף אם על פי נוסחת ההשתתפות המפורטת בסעיף 4, היו ההורים זכאים להטבות בגין הוותק, יהיה הקיבוץ רשאי להשתמש, לאחר אריכות ימיהם, בעיזבונם, לרבות בשכר דירתם בקיבוץ ו/או פירות נכסים וכיו"ב, שהם זכאים להם על פי החלטות הקיבוץ, באופן הבא: הבן יזוכה ב-2 ידות מסך העיזבון של ההורים שמקורו בקיבוץ וכל אחד מאחיו יזוכה ביד אחת. (דוגמא להבהרה: בהינתן להורים 4 ילדים ס"ה, ואחד מהם הוא בן נסמך, יחולק שווי עיזבונם שמקורו מהקיבוץ ב-5 חלקים. לבן הנסמך יקצו 2 חלקים=2 ידות, ולאחיו יקצו חלק 1=יד אחת לכל אח). זאת כל עוד לא נצברו די מקורות לצרכי השוטפים של הבן ו/או לא הושלמה צבירת הקרן הקצבתית עבורו.

(סעיף מתאים (לרבות סעיף לעניין תביעת מזונות מן העיזבון) יוכנס להסכם האישי, באופן שיעמוד בדרישות חוק הירושה והפסיקה הרלבנטית).

למען הסר ספק- השימוש בעיזבון ההורים איננו בא להחליף את חלקו של הקיבוץ במילוי צרכיו של הבן, אלא להוות מקור להשלמת צרכיו, ככל שלא נצברו די מקורות לצורך כך והקיבוץ יישא, בכל מקרה, בסכום היחסי הנוותר להשלמת צרכי הבן.

הקיבוץ יהיה רשאי להתנות רישום דירת המגורים על שמם של ההורים כמו גם העברת זכויותיהם של ההורים בפירות הנכסים, בהסדרת האמור בסעיף 9.1 זה, לרבות בדרך של רישום הערת אזהרה ו/או רישום שיעבוד ו/או מתן כל בטוחה אחרת או התחייבות של ההורים, להנחת דעתו של הקיבוץ.

9.2. עיזבונות ההורים שמקורם מחוץ לקיבוץ

קיבוץ יהיה רשאי להתחשב בעיזבונות ההורים שמקורם מחוץ לקיבוץ למילוי צרכי הבן, ובלבד שיעשה כך בהתאם לאמות מידה שיקבעו ביחס לכלל החברים הנזקקים לסיוע מהקיבוץ למילוי צרכיהם הסוציאליים, לרבות השלמה לפנסיה, סיעוד וכיו"ב.

10. הצהרות והתחייבות ההורים והבן

10.1. בהסכם האישי שיחתם בין ההורים לקיבוץ, יצהירו ההורים כי הינם האחראים לשלום הבן ואין בהתחייבויות הקיבוץ על פי הסדר זה כדי לשחרר ממחויבות כלשהי על-פי כל דין כלפי הבן.

10.2. בהסכם האישי יתחייבו ההורים והבן לעשות כמיטב יכולתם בכדי להשיג ו/או לסייע לקיבוץ להשיג את כל הזכויות, ההטבות, התמיכות וההקצבות המגיעות לבן /או להם כהוריו מכל מקור שהוא בגין נכותו של הבן ו/או צרכי החזקתו ושיקומו ולהעמידם לרשות צרכיו של הבן.

11. הבהרה: דרך כלל יהיה חלקו של הקיבוץ במילוי צרכי הבן, בדרך של תקציב. במקרים חריגים במיוחד (למשל, בעת שההורים אינם עומדים מסיבה כלשהי במימון חלקם בתמיכה בבן), יהיה רשאי הקיבוץ לממן את חלקם של ההורים במילוי צרכי הבן ולרשום את המימון הזה כהלוואה שתוחזר מעיזבונות ההורים או זכויותיהם בקיבוץ.

12. בן/בת זוג

12.1. יהיה לבן בן/בת זוג, שמעוניין להתגורר ביחד עם הבן בתחום הקיבוץ, יהיו מגורי בן/ת הזוג המצטרף, מותנים באישור הקיבוץ ובחתימת הסכם בין המצטרף (או הוריו או האפוטרופוס, לפי העניין) ובין הקיבוץ, המסדיר את מערכת היחסים בין הקיבוץ לבין המצטרף או מי מטעמו, לרבות ההחלטה אם לראות בבני הזוג יחידת משק בית משותף.

12.2. הקיבוץ יראה בצרכי ילדיו הקטינים של הבן (ככל שיהיו לו כאלה) כחלק מצרכי הקיום שלו, לפי כללי רשת הביטחון כפי שמתבטאים בתקציב לבן. לפיכך יש להבחין, ע"פ התקנות, בין בן שהוא הורה יחידני לבין בן שהוא הורה בזוג. (מקום שלבן יש בן/ת זוג שאיננו חבר ואיננו בן נסמך בקיבוץ זה, יזכה הקיבוץ את הבן הנסמך רק ב 50% מצרכי ילדי הזוג).

13. אפוטרופוס/תומך החלטות

אם וכאשר יידרש לבן אפוטרופוס, יפעלו מבקשי המינוי מתוך כבוד לעצמאותו המירבית וע"פ תיקון 18 לחוק הכשרות המשפטית והאפוטרופסות. לא נמצא מועמד ראוי למילוי התפקיד מבני המשפחה, יפעל הקיבוץ להעמיד מועמד מטעמו לעניין זה. ככל הניתן תישקל האפשרות למנות תומך בקבלת החלטות לבן.

14. עזיבת ההורים את הקיבוץ

14.1. היה ואחד ההורים עזב את הקיבוץ, יישא ההורה העוזב במחצית מהוצאות הבן. שאר הוצאות הבן יחולקו בין הקיבוץ להורה הנשאר עפ"י הסדר זה.

14.2. ספרי הנהלת החשבונות של הקיבוץ ישמשו ראיה לסכומים המתקבלים כאמור בגין הבן ויחשבו למסמך בכתב ולסכום קצוב כמשמעותם בתקנות סדר הדין האזרחי.

14.3. מוסכם על הצדדים כי ההורה העוזב לא יהיה זכאי לקבל את דמי העזיבה מהקיבוץ – ככל שמגיעים לו דמי עזיבה כאמור - אלא לאחר שיסדיר, להנחת דעת הקיבוץ, את השתתפותו בהוצאות החזקה והשיקום של הבן, כולל מתן בטוחות מתאימות להנחת דעתו של הקיבוץ.

14.4. ההורים מסכימים בזה כי הקיבוץ יהיה זכאי לקזז מדמי העזיבה וכן מכל סכום אחר המגיע ו/או יגיע להם בעתיד מן הקיבוץ את הסכומים שעליהם או על מי מהם לשלם בקשר עם הוצאות החזקה והשיקום של הבן בהתאם לאמור לעיל, ומוותרים על כל תביעה וטענה בעניין. הקיבוץ ייעד את מלוא הסכומים שיקזז כאמור לצרכיו של הבן.

14.5. במקרה של עזיבת שני ההורים את הקיבוץ יצא הבן עימם והקיבוץ יהיה פטור מהתחייבויותיו שבהסדר זה למן אותו מועד ואילך.

14.6. במקרה כאמור, מוסכם כי הסכומים שנצברו עד אותו מועד בקרן הקצבתית, לרבות אלו שהופקדו על ידי הקיבוץ, יעמדו לרשות צרכיו של הבן והקיבוץ יחתום על כל מסמך שיידרש בקשר עם כך.

15. פתרון חילוקי דעות

15.1. במקרה של חילוקי דעות בישום עקרונות ההסדר או ההסכם האישי בין חבר ובין הקיבוץ יפעלו לישוב המחלוקת ע"פ המלצות גלוי הדעת של הרשם.

16. תוקף ההסדר

16.1. תוקף הסדר זה מיום אישורו באסיפת הקיבוץ.

16.2. ייחתם הסכם אישי בין ההורים, והקיבוץ לטובת הבן, עפ"י עקרונות ההסדר.

17. נספחים:

נספח מס' 1- גילוי דעת רשם האגודות